

WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT
WARE KWALITEIT
STANDAARD FORMAAT

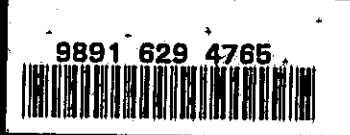
"Geeft ons geen
Vorderschelde dam"

maar wat dan ???

Rede van Des Ch. C. Brinkman.

14. 14. 4202/0.25

450
D
4

Des, A. C. Drinkwaard 01192-403 Telf.

Bladz 1

Het is mij overkomen, dat ik mij vorig jaar bijzonder geërgerd heb. Ik zie U uw wenkbrouwen al pronken nu ik dit aeg en mischien denkt U wel, dat ik mij geërgerd heb aan het optreden van een paar statenleden in één der statensittingen van begin december, waarbij zij meenden zich uit te moeten laten over het beleid van het Bestuur van Terribel. Mischien stel ik U teleur, als ik U zeg, dat dit laatste niet het geval is geweest. Het ging namelijk om wat anders, dat zich afspeelde tijdens de vloedshouw van de Hierikseese vlaggetjesdag. En waar ik straks op terug wil komen.

Mischien bent U namelijk toch wel nieuwsgierig naar mijn opinie betreffende het gebeurde op de genoemde statensitting. Wel, laat ik U dan niet in het kort zeggen, dat, hoewel ik mij daar niet aan geërgerd heb, het te moeilijk voor mij was, om er enige sympathie voor op te kunnen brengen en vooral daarom, omdat hier een stoot onder de gordel werd gegeven. Het is U allen namelijk wel bekend, dat het aan het even-tuele publiek op een statensitting niet is toegestaan het woord te voeren, laat staan een veldedigend woord te laten horen.

Het geheel gaat overigens buiten mij om, het is een geval van wedersijdse ergernis tussen Terribel en de statenleden; maar ik vind dat men dat dan moet uiten op bijeen-

komsten waar beide partijen het woord kunnen voeren.
Dit is de kern van mijn betoogen tegen het optreden van de
Heren Werstehouten van Poelje, die altijd gewaardeerde
gasten op de Reunise vlaggetjesdagen en de Hevilet-bijeen-
komsten zijn geweest en voldoende kans hebben gekregen
hun mening in een andere omgiving, waar, wanneer
mogelijk was, naar voren te brengen.

Bovendien heeft de P. Z. C. nog altijd een zeer interessante
rubriek (lezers schrijven) en het doet me vooral ook door de
gebruikte bewoordingen is bovendien het gehele college van
de G. S. voor schied gezet bij de Reunise Wisselij en wat ik
wel van mij mag aannemen, dat is, dat ik dit bedroevend
vind.

Uw heer de Voorzitter, wat betreft deze gesignaleerde weder-
zijde ergernis wil ik verder toch nog opmerken, dat ergeren
het mensdelijkste van het mensdelijkste is, dat mensdelijkste elkaar
aan handen doen. Het grote belang van het ergeren is
gelukkig, dat de mogelijkheid bestaat, als men wil, dat
misverstandingen worden opgeruimd tussen groepen van
mensen met een verschillend inzicht.

Als men hiertoe overgaat, dan betekent dat, dat er aan mens-
kanten een aantal diepbare illusies en onjuistheden
jegens de ander overwoord word gezet. Dit kan uite-
eraard geen situatie tot gevolg hebben, waarin men het

geheel met elkaar eens is. Ongetruifeld blijft er een situatie over,
waartij aan beide kanten enkelvoudig hardheden blijven bestaan,
waartan men zich niet laat bekeren. Het tijkt mij in het geheel
niet erg. Men dient nu eenmaal met elkaar gebreken te leren
leven en dat is heel wat anders, dan het dichtstaan van deuren
die normaal geopend behoren te zijn.

Heren van Middelburg en van Heilich, komt zo nodig uit uw
kluis en vecht het in een onderling samensijn zo ver moege-
lijk uit! Het markante gezicht van de Heer van Toelje
kunnen mij, bezoeken van blijde en van droeve vissers
manifestaties, moeitijk missen. Voor de heer Westerhout
heb ik altijd een respect gehad, omdat hij tot de oprichters
behoorde van de Utrechtse Studenten Vereniging
"Prometheus", waarvan ik mijzelf honorair lid mag
noemen. Ik hoop dat het geweld der mislukte statensitting
niet tot een blijvende vernijdering zal voeren!

Dames en Heren, zoals ik U bij de aanvang van het be-
troeg medeelde, heb ik mij tijdens de vlootshow op 6
augustus 1964 geëngend. Ik bevond mij aan boord van het
vlaggenschip Z 78, waarop naast vele andere genodigden
elphumus verscheen. Op een groot spandoek stond de
hierboven slagzin: "Geef ons geen Oosterschelde-dam,
het gaat om de riviers boterham!"

U kunt dat straks allemaal nog mooi op de dia's zien.

stam bond bevond zich ook een cameraman van het televisie
of bioscoop journaal. Toen ik hem zo in beetje bezig zag, heb ik
hem gevraagd ook dat spandoek er eens goed op te zetten. Die
betreffende cameraman wilde er echter niet toe overgaan,
en wel omdat het reclame was. Ik heb hem laten merken, dat
ik vasteld stond, maar hij bleef er bij. Ergernis of geen ergernis.
En dat is nu juist de reden, dat ik die "Hierikheere" slagzin
in de titel van mijn voordracht heb gebruikt.

Bladz 2 Ik moet toegeven, dat een vissersboterham wel een heel bij-
zonder soort boterham is, onvergelykbaar met andere
boterhammen en zeker met die van de Delta-camemers
boterham, die ons nu wel dagelijks wordt voorgeschoteld.
Maar juist daarom had ik van deze cameraman, letter-
lijk en figuurlijk, een wat andere instelling verwacht.
En mijn vraag is deze, waarom mocht dat idee van een
open Oosterschelde goed, een tot nu toe minderheids
idee, waarom mocht de demonstratie daarvan niet op
het projectie scherm van hem, die deze grandiose tocht
met honderden toeristen moesten missen?
In wat voor banen men toch gaan leven? Of vindt men
dat handjevol keurige visserslieden wel apart en pituit
men het als zodanig, doch zonder zich er ook maar een
klein beetje mee te willen vereenselveren, omdat het
niet groot genoeg aan doet? In die geest is het Delta-plan

een veel mooiere kluis, een kluis waar heel Nederland zich
wel graag mee vereenseligt. Talloos zijn de stukjeschrijvers en
lesingverorgers, met en zonder honorarium van het publiek,
die doen alsof zij zelf deel hebben aan dat formidabele werken,
gaarne meekijgen in de achtig daarvoor. Ja, men mocht denken,
dat er weer iets groots wordt verricht. Ik zou hier echter
niet willen stellen, dat men even goed dient te weten, dat er
verminkt gaat worden en vooral aan datgene daarvan,
wat niet alleen in het huidige tijdsbestek, maar ook in de
toekomst waardvol voor onze menselijke, vooral niet alleen
keuze en samenleving is.

Hoeveel gelden er reeds zijn besteed aan het uitdragen
van het idee Deltaplans en de propaganda daarvoor,
ik weet het niet, want ik heb er geen gegevens van opgevraagd.
Ik heb alleen in de „Vrijrijkskrant“ laatste nummer van
1964 gelezen, dat alleen de uitgaven voor de publiciteit van
het Deltaplans door de redactie geschat wordt op een mil-
joen van dat, wat er tot nog toe ten bate is gelegd aan de
voorbereiding voor de verbetering van de Scheveningsche haven.
Continue propaganda en goodwill-kracking voor het één
en bagatellisering, belachelijk maken en zelfs dood smijgen
van het andere drijft echter zodanig tegen mijn gevoel van
rechtvaardigheid in, dat ik gaarne van deze gelegenheid gebruik
wil maken, mijn persoonlijke visie naar voren te brengen.

over de problematiek van het al of niet afsluiten der Oosterschelde. Ik ben blij voor U te kunnen spreken, voor U allen van 't rivier, die men niet voor de roeten kan gooien, dat de ramp van 1953 en de gebeurtenissen, die zich toen hebben voorgedaan, bij U in het geheugen is gewaagd.

De vissersbevolking weet beter dan wie ook, welke krachten er van het water kunnen uitgaan en U was het, die de spits afkeet bij de reddingswatersdambieden. Ook bij het buffen van de eerste voorzieningen werden U schepen gebruikt. U had geen tijd om zich met beurs en bankaangelegenheden bezig te houden en U legde geen beslag op de aandelen van de grote waterbouwkundigen maatschappijen. Er wordt door U nooit theatraal over de ramp gesproken, maar verwaagd is zij niet!

Van Schouwen kende U de zwakke plekken in de kustverdediging, het waren vooral de haventjes, waar het water een kans kreeg om de verhoogde dijken en opgeruimde zwakke plaatsen vocht U zich weer veilig en U zegt rustig: "Geef ons geen Oosterscheldedam."

De titel van mijn voordracht heb ik uitgebreid met: maar wat dan? Wat doen we bij voorbeeld met de ± 150 KM lange kustlijn der Oosterschelde? Ik weet uw antwoord, dat is: "Verhoog en verzwaar de dijken, alsof ze van de Westerschelde zijn!" Temeer, daar in 1953 "huid Berland

uitsluitend vanuit de Westerschelde is ingelopen, moet ik U eerlijk zeggen, dat ik mij er vertig genoeg bij zou voelen en gelukkig kreeg ik mijn Vrouw, die altijd nog graag boven de zeepeigel zit, hierin ook nog mee. Het op stemmen aankomt, dan weet U het dus, voor ons behoort men geen gerridige capriolen te maken, noch met de gigantische hoeveelheden afsluitingsmateriaal, noch met miljoenennota's!

Edoch, ik kan mij voorstellen, dat meer gevoelige lieden dan U en mij, Zeland ook in de toekomst nauwelijks zullen durven betreden, als er geen dam in de Oosterschelde komt. Dit is nu eenmaal het gevolg van het methodisch inspelen op de mogelijkheid van gevaar door de belanghebbende. Juist Holland is het echter, dat het ongunstigst ligt, maar de Oude Waterweg blijft open en deze degehe, die het meten met twee maten streeft te signaleren.

BLADZ3 Gerien de reeds thans plaatsvindende toestroming van industrie en toeristen, kan ik mij evenwel moeilijk voorstellen dat de doorsnee Nederlander en buitenlander uit de omgeving, als het er op aan komt, erg waar aan de wijze van beveiliging zal helpen.

Als dit stuk Nederland maar op een of andere wijze goed tegen de zee beveiligd wordt. En zij met de kringrijchou blijven dan maar uit deze lage landen weg! Althans zou men nog wel met sympathie voor Uw stand

punt kunnen opbrengen, als men duidelijk kon zien, of er een kostenverscheid bestaat en zo ja, hoeveel het verschil in kosten tussen beide methoden van bereikiging dan bedraagt. Dat verscheid zal niet groot zijn, maar het zal toch nog aanzienlijk ten gunste van de dijkbouwwijze uitkomen. Als men de molite overant, kan men gemakkelijker zelf een oorsmetje maken met de gegevens, die de kaduten. U vraagt, als dan maar niet de laagste kosten van de kans aan de gegeven gang zijnde dijkbouwwijzen langs de Westerschelde worden aangenomen, als volgt: 1. 500,000 per KM dient men in ieder geval rekening te houden, om ook de extra kosten bij havens en gemalen op te kunnen brengen. Vermoedelijk met het aantal kilometers gesproken 375,000,000 per kilometer, hetgeen nog altijd minder is dan de voorgestelde dam van zeker 1500,000,000 - afzien van de bij komende werken in het Heerense Vliet. Ook het onderhoud van de oude dijken dient gehandhaafd te blijven.

De belangen van de vissers en de behoudende cultuur kunnen hetzijde echter niet van doorslag gevende betekenis zijn bij de keuze tussen afsluiting en versterking van de bestaande dijken.

Dat is reeds in 1957 gesteld. Er waren andere factoren, die wel een doorslag gevende betekenis hadden. Het is

van avond met mijn bedoeling deze andere factoren nog maats z.g.w. niet te noemen, zoals dat reeds door de Heer Rockefeller op vrijdag 13 november j.l. te Brusselle is gebeurd, maar ik zal straks aan enkele doch een kritische bespreking wijden.

Het U overigens nog met Ure gedachten bij het halve miljard van de Posterschelde dam? Vraagt U zich af hoe men hier aan komt? Ik zou er maar niet over piekeren, ook in de ambtelijke stellingen, die voor deze zaken de verantwoordelijkheid dragen, piekert men er niet over, dat men eigenlijk nog in het duister fact! Bij een ontang verschaft toelichting op het effect van het experiment met de kabelbaan in de Grebellingen is o.a. gesteld, dat het onverstandig zou zijn, om er van de komende werken van uit te gaan, dat de zaak volledig beheerst zou worden! Ook bij de Delta werken is reserve-maat nog steeds nodig.

Ook Nederlandse volk met zijn grote zakelijke insicht in thans bezig werken uit te gaan voeren zonder alle consequenties en mede de financiële consequenties te overzien, terwijl de vele haren plannen o.a. van Rotterdam moeten worden getemporeerd.

Changeren grote havens andere havens in de mogelijkheid stimuleren, lijkt mij dit voor de ontwikkeling van Nederlands havenactiviteiten een teken aan de wand. Bovendien

Nal voor de sluiting van de Oosterschelde een potentiële mogelijkheid voor de kustvaart, om binnen te lopen onherroepelijk teloor gaan.

Misschien is dit wel het juiste moment, om ook nog iets anders naar voren te brengen. Wij slaan daartoe het Algemeen Handelsblad van 29 juli 1959 op, welks marine medewerker daarin onder de kop "Noodhavens voor reeschepen zijn noodzakelijk" de vraag stelt of de Oosterschelde wel moet worden afgesloten.

In dit artikel wordt het rapport besproken van de defensie-commissie van de West-Europese Unie, gaande over de maritieme defensie. De betreffende marine-medewerker stelt, dat het noodzakelijk is de doelen wat betreft het havenverkeer te kunnen verspreiden, waardoor de kans op het volledig lam leggen van het scheepvaartverkeer te kunnen voorkomen heel gering wordt. Dit is vooral noodig, omdat de toegang de toegang naar onze grote havens uit heel kunstmatig en nauw zijn.

Het plan der oeverwaartse uitbreiding van Rotterdam kan geschikt worden de situatie te begunstigen, niettemin wordt gewoerd op de ben opzichten van het industriële hart van ons land, centraal liggende Oosterschelde

Ook van anderen zijde dan de Zeeuwse vissers blijkt dus gepleijt te zijn geworden voor het openhouden der Oosterschelde,

Bleda 4

schelde, namelijk als zijnde het meest bruikbare noodhaven gebied. Enerzijds wil men de zee zo ver mogelijk uitbannen, anderszids kunnen wij zonder reeschepvaart niet leven en om die reden een zo groot mogelijk aantal omstandigheden doorgang te laten vinden, moeten zulke toegangen open blijven.

In de eeuw van raketten, met of zonder atoombaldragen, blijkt dat nog meer te gelden, Het is goed, dat dit gezegd is!

Het zou wel eens aardig zijn, om bij de Voorlichtingsdienst van Defensie te informeren naar het huidige standpunt van het Kanaal-commando. De unieke ligging van de Oosterschelde in West-Europa is namelijk niet iets wat Nederland alleen aangaat.

Voor een der hoofdredacteurs van de P, Z, C, is onlangs gesteld, dat de afsluiting der Oosterschelde eenvoudig niet meer ongedaan kan worden gemaakt, omdat er rekening mee gehouden is bij het sluiten van een internationaal verdrag, het Schelde-Rijnverdrag, dat er zelfs voor een deel op zou zijn gebaseerd. Dit klonk wel heel overtuigend, maar ik wil hier een klein vraagje achter laten volgen en dat is:

"In hoe verre?"

Het is wel wenselijk, dat men dit ons duidelijk maakt, aan gezien wij de P, Z, C van 24 mei 1957 op pagina 9 slechts behoeven open te slaan, om te lezen:

"Plannen tot heropening van de Kreekrak zijn thans niet

aan de orde. Het Deltaplan laat wel de mogelijkheid open voor het kreektrak een van een sluis voorzien. Scheepvaartvoorziening tot stand te brengen.

Dit is overigens een aangelegenheid, die met het Deltaplan als zodanig niets te maken heeft, maar samen hangt met het nog stuk van de Nederlands-Belgische waterwegen!

Het volgende kleine vraagje mijnerzijds "Hoe nu?" Een brede scheidingdam tussen de Schelde-Pijpverlending en een open Oosterschelde lijkt mij in het geheel geen ingewikkelde geschiedenis. Men zou dan beide zijden dezer dam zelfs tot goede scheepvaart-activiteiten over kunnen gaan, tot overslag en industrie.

De Schelde-Pijpverlending kan dus even goed tot stand komen zonder afsluiting der Oosterschelde. De Gentenaars zouden dan steeds wat meer hoop kunnen krijgen op het blijven bestaan van "hun" kanaal. Daarnaast Algemelingen en die van Luik zouden hun op te water rustig kunnen houden van eigen aspiraties. Het zou overigens toch zeer rijp, het Waalse water van de poging tot doormaking van het Reeuwse eiland te gebruiken, algeries dat een utopie. Het is bovendien niet nodig voor de verrijking der landbouwgronden rondom de Oosterschelde nog wel geen sprake is.

Met de Verburg geneigd (P.Z.C. 14 December 1964) etc.

het Schelde-Pijptractaat kan men nu nog alle kanten uit!" Het is in ieder geval niet noodzakelijk, dat hiervoor de Oosterschelde wordt opgeofferd. Er dient alleen iets vorderaarmit gedacht te worden, dan wat men tegenwoordig meestal onder "ver" verstaat, namelijk het jaar 1978.

De overtuigende woorden van de P.Z.C. hoofdredactie komen er echter nog schameler af, in dien de kraan van 9 November 1964 wordt opengelagen op pagina 2. De P.Z.C. is mijn Reeuwse kraan, hopelijk leest de redactie haar ook allen vindt daar dan een grote hoop:

"Schelde-Pijpverdrag doet afschrik aan oorspronkelijke op het Deltaplan."

En daar onder een kleinere hoop:

"Reeuwse eiland als in mindere mate dienen van bestrijding verrijking" Als ik nog een klein vraagje kan voorstellen rond het klein plaatsje: "Dat in mindere mate dienen van bestrijding verrijking"..... en het zou al zo weinig kunnen zijn geweest in het geval, dat het hier nodig was.

Wat ik wel graag zou willen weten is, of het nieuwe maximale peil van het geprojecteerde Reeuwse eiland (50 cm + NAP) wel voldoende waarborg biedt tegen verdroging der omliggende gronden, nu het stuifpeil lager dan 50 cm + NAP, moet komen te liggen.

De toekomstige vormgeving van het Oosterscheldetrekken

is gelukkig nog volop in discussie. Door de hoofdredactie van de P.Z.C. is echter gesteld, dat men met het Welkaplan niet meer terug kan op de ingeslagen weg, dat het zelfs een dringende eis is in verband met de reeds gemijnde waterloophkundige situaties. Is de P.Z.C. redactie zo deskundig, dat men dit durft te stellen naar aanleiding van de P.W. uitslating: "Teuvelen is niet meer verantwoord." "Waarom niet? Al jaren lang gebruikt men de slogan: "Het kan gegeven tempo van de uitroeiing van het Welkaplan is: zo snel mogelijk." Namelijk, om geen zo groot mogelijk nuttig effect te krijgen van het beschikbare materiaal en de mensen, die het werk niet moeten verrassen. Alleen niet!"

Bladz 5. Dames en Heren, het doet mij zeer zwak aan, om te adviseren blindelings door te lopen, als er misschien door wijziging der Welkaven grote voordelen zouden zijn te halen. Ik heb een weinig achtergrond van meer omvrijte kunnen stellen, dat er nu helemaal geen dringende waterloophkundige situaties zijn ontstaan. V
al het lang geleden (1 Oktober 1963) schreef de Heer E. J. Rutgers in "De Waterkampioen" (en ik weet door welke menschen dit A.N.W.B. blad wordt gelezen)

"Bij een waterloophkundige ingreep van zo grote omvang, zich uitstrekkende over een tijdobstake van een kwart eeuw, zijn er immers de volgende veel factoren, die

onmogelijk alle in hun volle betekenis gekend konden worden dat het niet onredelijk is, om halverwege de uitvoering meermere overleg te plegen, een soort beradingspausie te houden. Dit niet eens rozen met het oog op de technische zijde van de afsluiting der negaten, dan wel om de werkelijke betekenis voor ons land, vooral gezien in het licht van de grote structureelwijzigingen van onze tijd."

Dames en Heren, ik wist dat dit eens een keer niet door het ijs is gesteld. De Heer Rutgers woonde in Amsterdam. Alleen de Voorzitter, ik omdat het gevoegen Nu strijd van het ijs van niet al te grote afstand te mogen mee maken. De laatste tijd werd U enigszins gedoodverfd als de laatste der elohitkenen, die nog met de strijd bijt op pad was. De publiciteit, die hiermee, die hiermee gepaard ging, konnd U vandaag de dag dankbaar zijn, omdat deze, vooral van buiten Nederland, zoveel positieve reacties tot gevolg heeft gehad. De publiciteit rond boven dien plaats in een tijd, dat men zich nog wel eens wil herinneren.

Ik kan niet zeggen, dat er ineens een heleboel elohitkenen zijn bij gekomen, maar wel dat door de strijd van het ijs bij velen meer een licht is ontstoken. Uw roeren van de brom heeft aanstoot gegeven, hetgeen anderen bewees, dat U er nog was en zij zijn er U dankbaar voor

Wij kunnen rustig aannemen, dat deze aanstoot niet alleen voortvraakt is doordat U gestoten hebt tegen mensen, die alleen hun eigen gelijk en hun eigen aanspreekbaarheid kenden, maar tevens doordat U uitgesproken hebt tegen Uw nakelijke tegenstanders, voor wie de uitvoering van het totale Westta-plan directe financiële survival betekent!

In plaats dat men U een herrikel met 'in open Oorterschede-idee in zijn sop heeft laten gaar koken, worden de activiteiten van U en Uw verzamelingen aangemerkt als een voortvarenden handens, die de kop dichtde te worden ingedrukt. Gelukkig was dat heldere Keunse taal, niet mis te verstaan.

"Te vaak met het gezicht naar het verleden gekeerd".....
"Dere uitspraak heeft geklonken als een verwijt U bevindt zich daarom echter in het goede geselschap van de huidige Keunse Handen en eijerheid, in welke kringen men bij de beschouwing der economische ontwikkeling thans herhaaldelijk terugrijpt naar het Boergondische tijdperk, een tijdperk, waarin men oorlogsschepen ging uitroeten om de meervoudig te beschermen."

En is het niet de meunse Directeurs van de Keunse Visserij school die aanchangers tracht te winnen voor de leure "Terug naar de re-visserij"?

Het lijkt allemaal te kloppen als een bus. Doch ook. Bladz 6

hier is een maar! Niet alle Keunse mosselvisseren zijn de mannen van de in de 16 eeuw gedroote bemanningen der haingroet. Zij maakten namelijk gemene zaak met de Peidmerswalers!

Ondanks het feit, dat de zee het land verwoed, gingen beide groepen namelijk samen door te oogsten een zagen rij in de loop der tijden meunse bloei rond de Oorterschede ontstaan.

Een bloei, die door het tevens in produktie brengen der Waddenzee ende industriële ontwikkeling van het mossel bedrijf in de laatste decennia thans zijn getijde niet vindt.

Spraak er iemand over de klok wel of niet terug te willen zetten..... naar vier eeuwen geleden? Als er een kans is, dan moet die tot en met dekken worden.

Men dient het dan echter niet bij een leus te laten, maar dient tevens te helpen de weg te wijzen met reële voorstellen en plannen.

Het veriteksaartje van de Directeur der Visserij school in het "Vrije Volk" van 2 December 1964 is daarom niet voldoende! Mijnheer de Voorzitter, is het niet het beste als U de Heer Bundquest vraagt binnen afsienbare tijd een sprakefeest voor herrikel te willen aanvullen?

Gaarne zal ik zijn maiden-speech in Keeland.

lij wonen en velen met mij, omdat alle gedachten, die aan de
rijzen berbeed worden, hoe tegenstrijdig en uitwelke verschillende
hoeken zij ook komen, een functie hebben en een bijdrage leveren
tot het behoud van wat ons lief is, in welke vorm dan ook, en waar-
over wij elkaar ook vanavond weer eens flink door de haan strijken.
Laten we namelijk er tussendoor goed beseffen, dat er iets
is dat ons allen verbindt, - - - - - de liefde voor de zee en de vissersrij
Dames en Heren, deze kerngedachte! als ik het zoo mag noemen,
neemt niet weg, dat ik mij moeilijk voor kan stellen hoe een groot
deel van het bedrijf der behelpstercultures over zou moeten gaan
op de zeevissersrij.

Uitschrijven kan de Heer Sundquest dat in zijn lezing duidelijk
maken. Totlang het mij echter niet duidelijk is, mag men niet
van mij verwachten in te stemmen met het voetschoor
advies van Terribel. En zelfs onder de druk van het schermen
met de mogelijkheden van het neervallen der Regeeringszaak-
zaamheid, lijkt het mij voor Terribel onmogelijk, maar zelfs
germaans Bedachtzaamheid blijft een ontkerker.
Uitschrijven vooruitstrevende Phoselbedrijf blijven trachten
de Heilenslandse concurrentie voor te blijven, hoe dan ook,
al was het met een open Costerschelde, waarmee men
grote gevonden is.?

En bovendien ligt de zaak helemaal niet zo alder zelf is
gesuggereerd, dat de rozenade niet-vele houding ken-

Heeruse visserszaken zal geven, die deze verdienon als de
Heeruse Visserszaken niet voldoende aandacht krijgen, dan zal
er ongetwijfeld een andere reden voor zijn of helemaal niets!
ellen zal er zich daar in de Haag niet achter verschuilen.....
Den Haag is elliddehong niet!

ellen weet in Den Haag, dat U niet alles op één kaart zet, maar
maar steekt meerpak aan nieuwe plannen onder ~~de steen~~
dat steeds herhaalde motto: "Indien de Oosterschelde, onver-
hoopt toch mocht worden afgesloten".

Ik ben er vast van overtuigd, dat men in Den Haag U, Uw
strijd niet kwalijk neemt.

Ik geloof zelfs te kunnen zeggen, dat men niet anders van U
verwacht, maar Uw overigens loyale houding, als het gaat
om plannen voor een nieuwe vissers toekomst.

Alzijnheer de Voorzitter een opportunistische houding mag
heel handig lijken, maar ik acht dit alleen goed voor U, die
die onder de oppervlakte willen leven. Alzijkien dat zij nu
en dan de buit eens zullen binnenhalen, en dan nog ten
koste van anderen, maar meestal worden zij uiteindelijk
geslacht als schapen, want zij procederen niet. Ik hoop
U hier geen voorbeelden te noemen.

Het is jammer, dat men dat in Vlissingen niet heeft beseft.
Uiteindelijk is een dergelijke houding echter terug te voeren
tot een kort schietend gevoel van eigenwaarde, hetgeen

er m.i. de basis van is geweest dat men zich verwijderend over
het Bestuur van het visstel heeft uitgelaten. Dit blijkt nu bovendien
nog ongemotiveerd te zijn geweest.

Bij de polemiek tussen de Visserswereld (7 Januari 1965) en de
P, Z, C, (12 Januari 1965) is slechts op te maken, dat echte politici
niet rechten voor zaken en dingen met een zeer beperkte kans
van haalbaarheid en dat zij met de krant gemeen hebben,
dat waar rekening wordt gehouden met het haalbare
populariteitspercentage onder hun publiek. Dit, terwijl wij
gewone mensen (en de Heer Lockefeer is ondanks zijn in de
P, Z, C, gereleveerde verleden ook weer gewoon mens) haal-
baar of niet haalbaar, onze mening gelukkig nog ongecom-
pliceerd kunnen uiten.

Overigens staat de Heeruse vissers zonder politici of krant
niet meer of minder geïsoleerd dan vroeger. Ellen is alleen
op het punt aangekomen, waarop geen enkele opspraak
aanvaard wordt en zeker wordt geen zogenaamde steun
geleverd van lieden, die dit artikel van de man trachten
te brengen.

ellen mag dat in de P, Z, C, jammer vinden of niet. Na alles
wat er de laatste jaren gebeurd is, heb ik de indruk gekregen
dat de Heeruse vissers gemeenschap zich er niet meer een
hree-drie, onderdoot zal laten halen.

Is er vaak roerel in allerlei departementale kringen

Bladz 7 over het opheffen van de keeuwe vissers? Is die er? Redactie P, Z, C., heeft U contact met allerlei departementale kringen in Den Haag? Kunt U noemen welke dit zijn? Wil U zich eens heel precies uitlaten? Zevibel zal het niet doen, maar laat ik U nu ook eens een ernstige vraag mogen stellen!

Met welke escha bereidwilligheid zou men de keeuwe Vissers begenue witten heden, als zij de eis van een open Costerschelde zou laten vallen. Of wat zou U zelf willen, dat er uit de bus kwam?

Het moet natuurlijk wel iets zijn, dat een goede kans van haalbaarheid heeft en niet slechts die morele vriendelijke schouderklop en het bemoedigende vriendelijk opzicht van hen, die het zogenaamd tot hun plicht rekenen te helpen, maar verder ook tot niets gekomen! Laat ik U ontlaan van de gebruikelijke verplichting in het openbaar te antwoorden, al het ik daar natuurlijk geen bezwaar niets tegen als het binnenkomers afgehandeld kan worden is het mij echter ook goed.

Soormaals - ik heb deze polemiek beschouwing op het laatste moment tussen de reeds bij de drukker gebrachte tekst kunnen voegen - ik geloof momenteel niet, dat er in Den Haag op dit kleuterschool-niveau gewerkt wordt!

Men zal het domweg moeten aanvaarden, dat Zevibel geen gelegenheidspolitiek voert. Men dient er tevens grote achtung voor te hebben, dat men een groot voor heeft voor alle serieuze plannen, die een uitkomst in de toekomst

kunnen bieden. Men kan echter niet verwachten, dat men zelf het initiatief neemt tot een onzekere toekomst, met de kans, dit later op de eigen toberham gesmeed te krijgen. Het is bovendien heel goed mogelijk, dat het zogenaamde "onmogelijke doel onder de huidige omstandigheden", een mogelijkheid zal worden, zodra de omstandigheden zich wijzigen.

Redactie P, Z, C., U neemt zich dus op voor een koehandel, die eigenlijk door de Heer van Poelje is gelanceerd. Er is op het ogenblik echter slechts één koe, en dat is de Costerschelde. Waar blijft Uw uitobject, als men het spel eens mee zou willen spelen? Waar blijft de andere koe van Uw departementale relaties? Houdben die echt op stal, achter vreveligheid verborgen, omdat Zevibel "niet erg aardig" doet. Het tijd zal het bereen of Uw visie al of niet dan een opspraak ontrokken is.

In ieder geval dient men thans goed te bedenken, dat de strijd voor het openhouden van de Costerschelde vooral een strijd is met het gericht naar de toekomst, namelijk, dat het bereen een voorrecht is voor het laten voortbestaan der Wadden zee. Ik zou graag willen dat de natuurbeschermingsinstanties die zich thans aan het bewapenen zijn voor het behoud der open Wadden zee, het eens flink in hun oren knoepben en dat deze zienswijze zou overslaan op de gehele Contact Commissie van Natuur en Landschapbescherming, die haar

uitloper vindt in de Stichting „Het Nieuwe Landschap“
eten heeft rich in deze kringen tot nu toe stil gehouden, maar waarom eigenlijk?
Kent men het Deltagebied niet, of stelt men zich tenedem niet vast
er tervallig gaat overlijven en boven water uitsteekt? Het is
overigens niet aangemeten, dat men de natuurwetenschappelijke
waarde van het Deltagebied onderschat. Is niet in 1957
een afdeling Delta onderzoek van het Hydro-Biologisch
Instituut door de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
ingesteld en te Gersseke gevestigd?

Bestaat er in de wetenschappelijke kringen niet een grote belangstelling
voor de aanzienlijke veranderingen, die zullen ontstaan
bij de flora en fauna in en rond de nieuwe wateren,
bij de flora en fauna in en rond de nieuwe wateren,
bydens en na de uitvoering van het Deltaplan? En mogen
we daarom ook een grote belangstelling en liefde voor het
huidige en vrijwel onaangetaste gebied overroeden?

Van de zijde van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen is een grote subsidie voor zuiver wetenschappelijk
biologisch onderzoek toegekend. Momenteel
wordt het onderzoek verricht door acht biologen en een
chemicus, geassisteerd door een veelvoud van medewerkers
voor het laboratorium en veldwerk.

Dit onderzoek wordt zo belangrijk geacht, dat uitbreiding
met 50% van de huidige sterkte voor de deuren staat en de
totale kosten, die hierna geopandeerd worden, over enige

bijzond. 8
tijd rond de /500,000 - per jaar zullen gaan bedragen.
Dames en Heren, ik onderschrijf de belangrijkheid van dit onderzoek.
volkomen Gensien echter deze uitbreiding, die noodzakelijk is, om
de veranderende natuur bij te kunnen blijven, vraag ik mij in
gemoede af, of dit alles nu wel zo moet. Als men zo duidelijk
blijkt metk een waarde de Oosterschelde voor ons Nederlandse
volk heeft, en niemand is hierover thans zo goed gedocumenteerd
als het Hydrobiologisch Instituut te Gersseke, waarom
staat men dan niet met deze rapporten op de tafel en zegt:
„Wij hebben op het rijkste een monument ontdekt! Voort het
Deltaplan uit, maar laat de meest unieke natuur bestaan!“
Het zou dan tevens mogelijk zijn het onderzoek op vorge-
lijkende basis en dus beter gefundeerd voort te kunnen zetten.
Het zou mij zeer teleurstellen, indien de werkers van het Hydro-
biologisch Instituut te Gersseke de Oosterschelde alleen zouden
willen zien als een toekomstige opgegeven patient, die lang-
zaam gaat sterven, en waarvan bijzonder interessante ge-
gevens voor de biologen zullen zijn te ontrukken, die
nergens anders zijn te bemachtigen. Dit negatieve stand-
punt zou mij zeer teleurstellen.
U hebt de bewijzen van
U hebt de bewijzen van

dat de Oosterschelde een monument is! Het is ik U vragen, ook
al zou het slechts persoonlijk kunnen en niet als Instituut,
om even eens van Uw hand tot berisping op te roepen, want
het gaat om het al of niet afschrijven van de Oosterschelde, naar
het erom gaat, al of niet een onaanvaardbare hoeveelheid
afsalotoffers van Europa worden de deur te krijgen?
Misschien. Dames en Heren medelieden van de Vereniging tot behoud
van de natuurmonumenten in Nederland, dacht U, dat deze in
Nederland toe te geven, het in de Waddenzee gerruggers zou kun-
nen worden? Als dat zo mocht zijn, dan kan ik slechts
zeggen: Gij vergist U!

Waar komen de berichten en schetsplannen over de Waddenzee
vandaan, naar de vragen in de kamer?

Heeft er iemand raad op raad gegeven, dat het niet zal ge-
betven? Heeft men niet geadviseerd, dat men er nog raad
beveel de aandacht op moest vestigen?

Burgemeester Clauta van Harlingen heeft het gezegd, om
tegen het einde van 1964 (naar de meerkant door) te
spudderen, nog onzekerheid voorzichtig overigens, tegen de
minister van Verkeer en Waterstaat.

Misschien gaat Burgemeester Clauta langzamerhand be-
grijpen, waarom er niet ineens een rovdal gebaan tegen-
over Harlingen gemaakt kan worden, al zou het in
de huidige situatie een grote vooruitgang betekenen!

Allen dient het in het Woorden goed te begrijpen, dat als men in
Nederland vecht voor een open Oosterschelde - en daarbij kunnen we
het resultaat in het midden laten - dat men dan tevens bezig
is een gewicht te leveren voor de Waddenzee en voor Harlingen,
en ook nog voor de Nederlandse natuurmonumenten in het
algemeen allen gooit daarbij de kaarten hier open op tafel -
me al, omdat de spits moet worden afgebeten.

Wij kunnen ons echter gelukkig prijzen met het feit, dat ook
in Nieuwland de ogen zijn opengedaan. Het is het Nieuwe
Dagblad van 8 Augustus 1964 tegebruikt en wat lezen we
daar? Onder een aanzienlijke kop: "Waarom pleit
Harlingen niet voor een open Oosterschelde?"

Misschien de Voorzitter, laat Uw zakelijke tegenstander
hij kaarten rustig in hun zak houden. Wij weten, dat als
het aan hen ligt, geheel Nederland een waterbouwkundig
modellschool zal worden en dat als men klaar is met
de Waddenzee, men serieus de droogmaking van de
Wooldree zal gaan bejufferen. Inmiddels willen de
buitenlandse opdrachten elkaar in een snel tempo
zijn gaan volgen.

Ik wil daar echter nog eens rustig de vraag bij stellen, of
het werkelijk voor onze waterbouwkundige modellschool
Nederland een waterbouwkundige modellschool wordt zal
men inderdaad in het buitenland wel voorteld staan

van al die dammen, die toch allemaal op elkaar lijken? Zijn enkele van die jurvetjes niet voldoende en is er niet meer een te behalen met de misschien wat moeilijker creatie van havencomplexen, groot en klein, verspreid langs onze kust, die hun geld dubbel en dwars zullen opbrengen? Wat wilt men toch met die Oosterschelddam, waarheen men het gestelde doel niet anders dan voorbij schieten kan? Wat wilt men met die Waddenseeplannen, waarvan eigenlijk niemand weet waarvoor ze zouden moeten dienen? Het Deltaplans zal heel mooi schoner zijn, als men zich weet te beperken en als het niet in zijn totaliteit wordt uitgevoerd, als de bouwkundige lusten in andere en intelliegentere richtingen worden botgerieerd, waar de mens met recht plezier van zal hebben.

Bladz. 9. Dames en Heren, Professor Groenman heeft eens gesteld, dat de Rijkswaterstaat een Staat in de staat vormt. Het is niet helemaal een gevlengeld woord geworden, maar men komt hier en elders geregeld nog aanhangers tegen. Laat ik U zeggen, dat ik er niet veel van denk. Als men iets verder wilt zien, dan zult U namelijk moeten toegeven, dat de machtsconcentratie op groter afstand van ons ligt, namelijk bij de geweldige bedrijven, die het werk moeten doen. En waar herdege rekening mee moet worden gehouden als pressure-group. Het is als met de toverleerling!

Het is thans echter aan de Volksvertegenwoordiging om bij de bevoegde instanties aan te dringen op het laten samenvallen van een economische balans, waarin de kosten der beide aangegeven beveiligingsmethoden voor de Oosterschelde zijn opgenomen, almede de daarmee te behalen economische voordelen en de te veroorzaken economische nadelen. Ik geloof, dat het Nederlandse volk in dit tussentijd stadium hier recht op heeft, nu de stemming over het al of niet geheel uitvoeren van het Deltaplans verdeeld raakt.

Een voordeeldheid, die zijn oorzaak vindt in het feit, dat het plan tot afsluiting der Oosterschelde al dateert van vóór 1953 en dan reeds als zeer conservatief? gezien de destijds bevoegde doelen, wordt aangevoerd. De het afsluitingsplan der Oosterschelde begeleidend geluide zijn namelijk bij lange na niet progressief genoeg voor hen, die feitelijk met het jaar twee duizend mensen rekening te houden. Deze begeleidend geluiden gaan namelijk voorbij aan de voedschrijving der natenschap en worden langzamerhand beschelph in de mynden der nog steeds samen nauwelende politici op huisvrouwvergadering, radiojournalisten in het zondag ochtendprogramma en nog een leger bij zogenaamde commentatoren in den brode Dames en Heren, ik krijg het gevoel dat we vanavond langzamerhand rondgepraat zijn, niet tegenstaande

dat de vraag de titel dener voordracht toch nog om een iets meer
betreft, dat de Oosterschelde

"Geef ons geen Oosterscheldedam" maar wat dan?
Maar wat dan? Wat dan met het grote roetwatervoor-
raad hebben, dat ons voorgesteld is, dat de Oosterschelde
nu kunnen bieden?

In de winter en het voorjaar dacht men grote hoeveelheden
water op te kunnen slaan, om daarmee in de zomer
op kritieke plaatsen de riviergrens terug te dringen en
voor de landbouw beregening mogelijk te maken.

Waar wij in Zeeland de riviergrens terug roepen moeten
dringen is mij een raadsel, of het voor het kanaal Gent
Terneuzen inloeten zijn! Beregening van Land van
Tunbrouw vindt in Zeeland op kleine schaal plaats. De
nodigste hoeveelheden water zijn echter zo gering,
dat hiervoor dan gemakkelijk andere voorzieningen zullen
zijn te treffen. Indien de normale waterleidingsovereen-
komsten niet voldoende zou zijn. Deze andere voor-
zieningen met betrekking tot het produceren van roetwater van
Zeeland zullen - afzien van de misaankening, dat de Oost-
erschelde ooit waarlijk roet zou kunnen worden - waarschijnlijk
niet duurder uitvallen, dan de kosten die men bij een afge-
stoten Oosterschelde - waarschijnlijk hiervoor ook een roetwater
maken.

De methodiek om roetwater uit zeewater te winnen, is de laatste
jaren met sprongen vooruit gegaan. Het bereiden en het gebruik
van roetwater uit ruiver zeewater moet zelfs te verbeteren zijn
binnen dat uit voortbrengend brak water en zeker binnen het ge-
bruik van roet of brak water met industriële afvalstoffen. Het
Amerikaanse research-laboratorium van General Electric
houdt zich niet alleen bezig met de problemen van ~~to~~ thans
maar ook met de te verwachten problemen van 1970, 1980 en het
jaar 2000.

Berig zijnde aan een der toekomstprojecten heeft Dr. Walter
L. Poff een zijns specifisch membraan gemaakt, dat in staat is,
om zuurstof uit het water of uit de normale lucht te
filteren. Dergelijke uitvindingen bieden grote perspec-
tieven op allerlei gebieden wij moeten hier niet eens direct
aan onderwerpen te denken. Eveneens is het thans uit
ook mogelijk, om door middel van membranen roet aan
het zeewater te onttrekken. De hiervoor benodigde energiehoe-
veelheden blijven zeer beperkt. Er is zelfs bedenkbaar om een
combinatie met kleine getij centrales van elektriciteit, die
verstrekt worden. Kijkend worden opgesteld.
dlocht. U overigens het Franse blad "Pourquoi pas" lezen,
om wat dicht bij huis te blijven, dan rad ik het artikel in
het nummer van 18 Sept 1971 op pagina 71 en 72 niet ontgaan
zijn, vanuit ik dan nog wel het volgende in verbanding

Bladz 10 met citeren. Natuurlijk is er inderdaad veel literatuur.
Een van de punten die vooral de aandacht getrokken hebben op de atoomconferentie te Genève was het gebruik van kernenergie voor de ontzilting van zeewater. Hierbij denken men meestal direct aan de kusten, ontwikkelingsgebieden met uitgestrekte droge gebieden en lijdend aan een chronisch en vochtarm zeewatergebrek. Een ernstigheid is het probleem in de toekomst echter wel groter en het dreigt zich nog dringender te laten gaan voelen in sommige hoog-geïndustrialiseerde landen, dan in de half-vochtige gebieden.

De toename van het industriële gebruik van zoet water wordt namelijk aanvankelijk de toename van het huishoudelijk gebruik. Er is voldoende water nodig om een kilo papier te maken. 600 liter om een kilo wolles af te wassen en om wat anders te wassen 20.000 liter om één ton staal te produceren.

Voortselief zal men in talrijke Europese landen zich in 1975 aan de dreig van een wereld "watercrisis" bevinden.

U begrijpt, dat bij deze industriële behoefte men zich in een weinig zorgen maakt om enkele keurige akkerbouw die een regenbui extra nodig hebben. Anderszijds is het begrijpelijk dat de reeds draaiende zeewaterfabrieken steeds meer verduidelijkt zullen worden, door dat zij meer en meer drinkwater zullen kunnen gaan leveren tegen acceptabele prijzen.

Ho denken de specialisten, dat het mogelijk zal zijn om

grote centrales te bouwen, waarbij tevens gedacht wordt aan atoomcentrals, die tegelijkertijd kunnen dienen voor de productie van elektriciteit en van zoet water uit zeewater, welke tweeledige installaties het water dan tegen een concurrerende prijs zouden kunnen leveren. Wat Holland betreft kan men hier al direct aan Zeewater-Vlaanderen denken. Deze installaties zullen namelijk vooral rendabel zijn in gebieden waar tegelijkertijd grote hoeveelheden water en grote hoeveelheden elektriciteit nodig zijn.

Ondanks is ook een rapport van een der belangrijkste Amerikaanse chemische fabrieken uitgekomen, waarbij op basis van een origineel proces wordt voorgesteld om chloor, magnesiumoxide, broom, geraffineerd zout en soda te bereiden met als grondstof zeewater, waarbij als bijproduct zoet water geleverd zou kunnen worden. Hierdoor worden de huidige kosten van het ontzilten reeds met de helft kunnen worden vermindert.

Uit het een en ander blijkt dat men althans de huidige situatie als uitgangspunt voor de toekomst kan nemen. Overigens sprak ik over een misaankening wat betreft het zoet water van de Gosterscheide. De bedoeling is het spuien van ruis en brak water en het inlaten van "zoet" water uit de rivieren. Het heeft nu wel met grote letters in de krant gezet, dat men dan en dan met de dam van het

Brouwershavense Gat zal gaan beginnen, maar wat mij inter-
essanter voorkomt is, hoe en waar men de spijkkanalen
dacht te zullen aanbrengen en of hier eveneens als bij het
Haringvliet, visriolen zullen worden ingebouwd?

En welke plannen in deze geest heeft men eigenlijk voor de
Coenterschelde dam? Dat laatste doeken overigens weinig toe-
elikt alleen wordt de Coenterschelde gekenmerkt door zeer diepe
roetwaterkuilen, die plaatselijk een diepte kunnen bereiken
van 30 tot 50 meter, waarbij een reeks verschillende bodem-
lagen worden aangesneden, maar daarbij komt, dat dit gehele
gebied van ons leven en werken vol zit met autochtone water
op grotere diepte, zodat roetvoering een verouderd denkbeeld is
alleen al dit van Rijnwaterstaat niet kunnen uitkinnen.

Wilt autochtone koude water, dat ruwstofloos is, wordt o. a.
te Wemeldinge opgepompt voor het uitwendig schoonmaken van
mosselen.

Slechts de oppervlakkige waterlaag van de Coenterschelde zal
men een lager zoutgehalte kunnen geven. Daaronder zal een
ruwstofarm melkachtig uitstaan, een duurzaamheid, waardoor
het leven erg praktisch onmogelijk zal worden gemaakt. Bij
storm of harde wind zal er menging optreden, waardoor
de roetwaterlaag weer hak wordt.

Dit zijn allemaal verschijnselen, waarover men de behouders
kan ophalen. Bij brak water moet men echter ten aanzien

van het reinigend vermogen onderscheid maken of de toestand
van het water blijvend brak is, dan wel telkens afwisselend. In het
eerste geval kan men rekenen op een biologisch evenwicht, zodat
bij voedselkundige rijke van afvalwater toevoeging, die organismen
uit de aanwezige populatie zich zullen gaan ontwikkelen, die
het afvalwater kunnen vernukken.

Bladz. 77

Is daarentegen het brak zijn van het water een gevolg van een
geregeld wisselende menging van zout en zoet water, dan
krijgen we een geregelde afsterving van organismen en
geen biologisch evenwicht, een voortgang van het biologisch
reinigend vermogen is door het gevolg van de resorptie
van afvalstoffen kan in de toekomst dus alleen maar bemoei-
lijkt worden.

Wat weten we bovendien van het gehalte de vervuiling van het
Rijnwater als wij een aantal jaren verder zijn, wat van het
gehalte van allerlei zouten en de radio-activiteit? Zullen
de Kaliumzuren in de Glas en de industrie van het Rijn-
gebied zich gaan beperken? Moet ik U nog vertellen, dat
men reeds thans de Rijn Europa's rijkste rivier noemt?
Moet ik nu dit alles de sportvisserij megeen ringeringering gun?
Als de Heer Sundguert stelt, dat het Delta plan het
gevolg was van de vortelling, dat ons land steeds verder
aan het versilken was, dan geeft hij voor een groot deel het
gelijk aan zijn kant. Dan mag hij ook nog de gegevens

van Velfland gebruiken en de kleagliederen maringen van de Westlandse buinders. Ik wil er dan ook nog wel aan toevoegen, dat in 1921 water kon worden ingelaten op 13 KM. van de mond der estuarine Waterweg en dat dit punt geregeld verhoogd moest worden tot men in 1947 al 38 KM. van Hoek van Holland bereijnd was!

Maar ik wil er ook bij vermelden, dat de estuarine Waterweg steeds breder en dieper is geworden en het haven complex nog steeds recht uitgebied.

Waar het Deltaplan gaat daar de routing dringens en gelukkig rookkleuiger wateren. Hierom is afsluiting der Oosterschelde echter niet noodzakelijk en het is alomd om te stellen, dat de rgn kleine redusse rinerij gemeenschap het belang van heel het land in de weg niet staan als de Oosterschelde open blijft wordt zelfs het belang van Rotterdam niet aangetast!

Van de P. Z. C. van 15 Februari 1963 onder de kop "Het geperforeerde misonverstand" gewag gemaakt van een "Lusings capaciteit voorlopige berekening van de Heer J. K. F. Valken over de noodzakelijke grootte der losing capaciteit van het Recuse idee... 200 m³ per seconde. En daarmee wordt de lezer geruggereend of de zaak opgelost zou zijn. Misschien mag ik U aanraden een wat uitvoeriger artikel van de Heer Valken te bestuderen,

wonder dat het U hoofdbreken wat kosten. U kunt het vinden in de 40e jaargang van het Tijdschrift der erdenlandse "Eide" maatschappij onder de titel: "Waterhuishouding in het Deltagebied".

Ik wil dan spoedig zien, dat men er om enig effect te bereiken met deze 200 m³ per seconde niet komt terecht de diffusie van bodemsand wordt eveneens de hand onder de afsluitdammern genoemd.

Maar wat dan? Maar wat dan bijvoorbeeld met de Waterpost? Wij zijn vanavond in het gelukkige gezelschap van enkele vertheerprotestanten, die het nodige hierover voor mij op papier hebben gezet.

Bovendien staat het mij vrij, om hier en daar de "Waterkampioen" nog eens te citeren.

Een in het voorbeeld de tijds een leuze gelanceerd "In Nederland veilig roeren voor de massa".

Als men toen geen speld mocht hebben op de afgesloten Oosterschelde, dan mag hier gewoon het grond walakkenij gebruikt worden. Het zou er juist van kleine toren gestaan zijn worden, omdat men denkt minder op de hoeveel passeren als er en vloed vordrueren zijn. De rgn kan dan echter meer dan ooit voor plaatselijk onbekende effecten blijven zorgen.

Gelukkig komt er echter genoeg ruimte elders vrij voor

dene kleine vaart als vaart het Veerse meer ook het
Haring vliet en Brouwershavense Gat zijn afgesloten is er
overbodig aan tyloos water in de buurt van minder grote
oppervlakte. Het dan ook, deze categorie reilers zal nooit of
slechts bij uitsondering iets van de Oosterschelde kunnen
beleven.

Altoe er dan voor de ervaren reilers met grotere schepen
een klein deel vandit in Europa unieke wateropstap gebied,
dat ook uit de buurlanden steeds meer bewonderd wordt, heeft,
ongerept behouden blijven: De Oosterschelde onmisbaar
veelwater voor het stijgend aantal beoefenaars van het
reizen! Niets wordt onder deze categorie landgenoten,
mooier geacht dan het wisselende tij, dat voor deze
watersport een regen blijkt te zijn!

Ik heb zelf het genoegen gehad in Oktober een voordracht te
hebben mogen houden voor de Royal Yacht Club de
Belgische, welke thans ook een vestiging aan het
Vedde meer heeft. Ik kan U niet verwachten zeggen, dat
het Veerse meer voor hen een welkom oefenterrein is
geworden o, o, voor de kinderen en als geheel een wel-
komme thuis haven. Een afgesloten Oosterschelde kan
echter door de leden van de Yacht club evenmin gemaakte
worden!

Wat dan met de recreatie, als dat slechte Nederlandse

woord, waarmede restauratie wordt bedoeld, gebruikt mag worden?

Gelieve langs de dijken? Langs de stilstande brakwaterplas,
die de dijk glooiing niet meer behoort? Ik wens U nog
veel genoegen met Uw kleinkinderen!

Dames en Heren, inderdaad, zo te zien aan de gezichten, hebben

Bladz. 1217 al een paar kleinkinderen of kinderen, of kinderen
van een ander in omringeld. Een vijftien jaar oud een
groot deel er al volwassen van zijn, ik hoop, dat we elkaar
dan nog eens kunnen spreken en zien wat er van gekomen is.
Misschien staat Nederland dan bij een volksoord. Het is nu
met het spijtige brief, dat men met prestige-overwegingen
en misplaatste nationale trots de Oosterschelde heeft afge-
sloten, dat hier een ierich monument van een verdorvend
Volk is vernietigd, zonder er iets waarlijk gants van terug
te hebben overgebleven.

Ulysses de Voorzitter, ik ben bij ik ben mij er van bewust,
dat het erom moeilijk zal zijn voor allen, die direct betrokken
zijn bij de uitroeiing van het Deltaplans, en gedachten te gaan
oprecht betreffende een herziening van dit plan. U had niet
moeilijk om deze vergadering te beleggen. Het zal nog meer moet
worden van alle, op de verantwoordelijke posten van ons land,
om zich allereerst eens te bezinnen en dan tot een diepgaand
onderzoek te adviseren, waar een nieuwe economische
balans het gevolg van zal moeten zijn.

Waarom weet ik niet of Uru gerecht om redelijkheid resultaat gaat hebben, een gerecht, dat, zoals vanavond het is getrokken, niet alleen gevoerd wordt voor de heereuse rivier.

De heereuse rivierbevolking zal echter niet de geschiedenis ingaan, als zijnde publoos en niet strijdvaardig genoeg. En wij jongeren met onze kinderen, die over 15 jaar volwassen zullen zijn, wij zullen in ieder geval diezelfde kinderen in de ogen kunnen zien.

Wat deze nieuwe economische balans voor de Oosterschelde betreft, men kan deze samenstellen, zonder dat het Deltaplan en dus de Deltawet direct behoeft te worden gewijzigd. In verband met de gevolgen die dit alles kan hebben is het echter wel noodzakelijk, dat hier spoedig aan de slag wordt gegaan.

Als ik spreek over een nieuwe economische balans, dan wil dat zeggen, dat men ook vroeger al gepoogd heeft een dergelijke balans samen te stellen, een balans dan, waarop de kosten van het Deltaplan voorkomen en welke voordelen daar tegenover staan! Er is bijvoorbeeld een globale berekening uit 1955, die van 1957 maakt weinig roekel. De opheffing van verdroging en verzilting, de landaanwinning, het verbeterde landvrucht, de recreatie en andere voordelen zouden gekapitaliseerd een voordeel van 1750 miljoen opleveren, terwijl de totale kosten

werden begroot op 3,5 miljard gulden. Wat zegt ons dit alles nog na 10 jaar?

Bovendien gaat het thans uitsluitend om de Oosterschelde, al zou men er voor mijn part de Grevelingen (Brouwers haven-Gat) ook nog bij mogen doen! In deze zelfde etimologie van de lichting van 1955 kan men overigens ook nog de volgende zin mede lezen: „Ten aanzien van de kreftenparken en de verwaterplaatsen voor de van elders aangevoerde munten bestaat goede hoop op een bevredigende oplossing, waarschijnlijk door verplaatsing van deze bedrijven in Zeeland.“ Ik haal dit alleen maar even aan, om uit te laten komen, dat er in de afgelopen 10 jaar wel iets veranderd is en een nieuwe balans een goed stuk voorlichting zou zijn.

Of ik zelf de gedachten toegeedaan, dat men zich aan een Oosterschelde-balans zal gaan wijden?..... Oeh, misschien wel, maar U hebt evenveel kans, dat men er zich met de volgende opmerking van afmaakt:

„Een besiningspauze als door U wordt bedoeld verdient geen aanbeveling, omdat, om eenmaal met de ingreep in het hydraulisch regime van de Ruid-Hollande en heereuse stroom is begonnen, deze moet worden voortdood, teneinde te voorkomen dat de situatie der stroomgeulen zich ongunstig ontwikkelen zal.“

Uitgever de Voorzitter, we kunnen dan allemaal

"boek" roepen en we kunnen ook nog Professor
Groenman van stal halen. In ieder geval zullen wij
dan aan onze plicht hebben voldaan.

Elk andere woorden, de mogelijkheid bestaat even goed,
dat men het vor in het geheel niet zal lenen. In dat geval
zal men in ieder geval over 10 jaar bezig zijn met een
komp en spoedig antiiek geval van een Beltadijk door
de Costerschelde te leggen, waarachter Zeeland onge-
sloten komt te zitten in 1978.

Bladz. 13 Ten Noorden van Schouwen en ten Zuiden van Noord
en Zuid - Beveland zal het water zijn water behouden,
daar zullen nieuwe initiatieven kortel kunnen schieten.
De technische ontwikkelingen en de recreatie van de
randstad Holland zullen interessant zijn om te volgen.
Daar zal met recht een nieuw Zeeland ontstaan.
Daarboven is dan de rijkspol van Europa komen te
liggen en menigeen, die bij de volksgesondheid is be-
trokken, zal zich dan het hoofd krabben in de tijd, dat
er meer en meer nieuwe kunstmatige chemische stoffen
zullen zijn losgekomen en de toxicologische problemen
zijn toegenomen. Zij krabben zich het hoofd, want
volgens de heer Kalland zal de bevolking in Zeeland in
het jaar 2000 verdrievoudigd zijn.
Vanaf de Costerscheldedijk zal men een wijds uitzicht

hebben over een doodsre waternlakte eens een bijland van ^{Nederland}
Waar de afsluiting is namelijk ook de omgeving als toeristen-
streek aangebakt, hetgeen der te eger is, omdat wij dan in
een verstedelijkt Nederland zijn komen te leven. Dit
schien is een vissersmuseumje op over geschoten.

De fruitkwekers van Beveland zullen zich er onmiddels
bij hebben meegelegd, dat zij op nieuwe rassen, die minder
nachtvorstgevoelig zijn, moeten overschakelen. Het iets
mildere klimaat dan elders in Nederland blijkt zich toch
(van de leek nauwelijks merkbaar) te hebben gewijzigd, toen
de afsluiting der Costerschelde voltooid was. De fruitcult
is niet langer meer bevoorrecht ten opzichte van overig
Nederland!

De Costerschelde is dan echter niet meer open te krijgen.
Wat eens een open zeearm was met de gezondheid
stimulerend seawater, ligt dan achter een dam, een
provinciale dam in de provinciale betekenis van het
woord, als een monument voor de oorsprongbeweging
der traditionele denkers van toen, die met hun ge-
zicht naar het verleden gekeerd, meenden hun voor-
ouders - inpolderaars niet te moeten overtreffen, doch
daarmee berevingen.
Elymheer de Voorzitter, Dames en Heren, laten wij
hopen dat men dit iets eerder in den lande zal

beseffen.

Ik hoop ook, dat U de juiste kritische twijfel aan de juistheid, het Welbaptan in zijn totaliteit niet te voeren, in de eerste plaats wilt zien als een vorm van zelfkritiek, omdat alle Nederlanders er verantwoordelijk voor zijn.

Tenslotte dank ik U voor de aandacht, die U aan mijn betoog heeft willen schenken.

"Geeft ons geen Oosterschelde dam!", maar wat dan?
Toespraak van de Heer Drs A. G. Drinkwaard, op 22 Januari 1965 gehouden voor de Vereniging tot bevordering van de Zeemuse Visserijbelangen (Meribel) met genodigden in vergadering bijeen te Mieriksee.

Deze toespraak kon door bijzondere omstandigheden geen doorgang vinden en wordt U thans als een persoonlijk schrijven toegesonden.

Wemeldinge 26 Januari 1965

was onderbekend Dr A. G. Drinkwaard.